

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

PHILIPPE LÉGER

19 päivänä toukokuuta 2004¹

1. Nyt käsiteltävä valitus koskee värin rekisteröimisestä sellaisenaan yhteisön tavaramerkiksi esitettyä hakemusta. KWS Saat AG -niminen yhtiö² hakee muutosta Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa KWS Saat vastaan SMHV (oranssin sävy)³ 9.10.2002 antamaan tuomioon. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kyseisessä tuomiossa osittain kanteen, jonka KWS oli nostonut sisämarkkinoiden harmonisointiviraston (tavaramerkit ja mallit) (SMHV) toisen jaoston⁴ 19.4.2000 tekemästä päätöksestä (asia R 282/1992-2),⁵ jolla oli hylätty sen hakemus oranssin värin rekisteröimisestä sellaisenaan yhteisön tavaramerkiksi lähinnä siemenviljaan liittyviä tuotteita ja palveluja varten.

misen jälkeen jo antanut ratkaisun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY⁶ perusteella asiassa Libertel 6.5.2003 antamassaan tuomiossa⁷ ja mitä käsitellään myös asiassa Heidelberger Bauchemie.⁸

I Asiaa koskeva lainsäädäntö

3. Nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksellisistä yhteisön tavaramerkin rekisteröimistä koskevista aineellisista ja menettelyä koskevista säännöistä säädetään neuvoston asetuksessa (EY) N:o 40/94.⁹

4. Asetuksen 4 artiklassa määritellään merkit, jotka voivat olla yhteisön tavaramerkkinä. Kyseisen artiklan mukaan tällainen voi olla "mikä tahansa merkki, joka voidaan esittää graafisesti, erityisesti sanat, henkilönnimet

2. Yhteisöjen tuomioistuimen on siten nyt käsiteltävässä asiassa tutkittava jälleen värin rekisteröimistä sellaisenaan tavaramerkiksi, mistä se on valituksenalaisen tuomion anta-

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — Jäljempänä KWS.

3 — Asia T-173/00, KWS Saat v. SMHV, tuomio 9.10.2002 (Kok. 2002, s. II-3843; jäljempänä valituksenalainen tuomio).

4 — Jäljempänä virasto.

5 — Jäljempänä riidanalainen päätös.

6 — Jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annettu ensimmäinen neuvoston direktiivi 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1; jäljempänä direktiivi).

7 — Asia C-104/01, Libertel, tuomio 6.5.2003 (Kok. 2003, s. I-3793).

8 — Asia C-49/02, Heidelberger Bauchemie, vireillä yhteisöjen tuomioistuimessa.

9 — Yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä asetus).

mukaan lukien, kuviot, kirjaimet, numerot taikka tavaroiden tai niiden päällyksen muoto, jos sellaisella merkillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista”.

5. Asetuksen 7 artiklan 1 ja 3 kohta koskevat ehdottomia hylkäysperusteita. Niissä säädetään seuraavaa:

”1. Seuraavia merkkejä ei rekisteröidä:

— —

b) tavaramerkit, joilta puuttuu erottamiskyky;

— —

3. Edellä 1 kohdan b, c ja d alakohtaa ei sovelleta, jos tavaramerkki on käytössä tullut erottamiskykyiseksi niiden tavaroiden tai palvelujen osalta, joille rekisteröintiä haetaan.”

6. Asetuksen 73 ja 74 artikla kuuluvat IX osastoon, joka koskee menettelysäännöksiä. Päätösten perustelua koskevassa 73 artiklassa säädetään, että ”virasto perustelee päätöksensä” ja ”että ne voivat perustua ainoastaan sellaisiin syihin, joihin osapuolet ovat voineet ottaa kantaa”.

7. Asetuksen 74 artiklan 1 kohdassa säädetään, ”että menettelyssä virasto tutkii asiassällön viran puolesta; rekisteröinnin hylkäämisen suhteellisia perusteita koskevassa menettelyssä tutkimus rajataan seikkoihin, joihin osapuolet ovat vedonneet ja osapuolten esittämiin vaatimuksiin”.

II Tosiseikat ja menettelyn vaiheet

8. KWS haki 17.3.1998 virastolta oranssin värin rekisteröimistä sellaisenaan yhteisön tavaramerkiksi. Hakemus oli laadittu siten, että hakemuslomakkeen kohtaan, joka on tarkoitettu tavaramerkin kuvaa varten, oli liitetty suorakulmion muotoinen oranssinvärinen pinta, ja sen kuvailemiseen varattuun kohtaan oli kirjoitettu maininta ”oranssin värin sävy (HKS7)”.

9. Tavarat, joita varten rekisteröintiä haettiin, kuuluvat Nizzan sopimukseen pohjautuvan luokituksen¹⁰ luokkiin 7, 11 ja 31 ja vastaavat palvelut kyseisen luokituksen luokkaan 42. Niitä vastasivat seuraavat kuvaukset:

— "Siemenviljan käsittelylaitteistot, nimitäin viljan puhdistukseen, peittaukseen, lajitteluun, tehoaineilla käsittelyyn, laaduntarkastukseen ja seulontaan" (luokka 7)

— "Siemenviljan käsittelylaitteistot viljan kuivatukseen" (luokka 11)

— "Maatalous-, puutarha- ja metsätaloustuotteet" (luokka 31), ja

— "Tekninen ja yritystaloudellinen neuvonta kasvinviljelyn alalla, erityisesti siemenvilja-alalla" (luokka 42).

¹⁰ — Tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten koskeva, 15.6.1957 tehtyyn sopimukseen pohjautuva luokitus, sellaisena kuin tämä sopimus on tarkistettuna ja muutettuna.

10. Viraston tutkija hylkäsi 25.3.1999 tekemällään päätöksellä KWS:n hakemuksen sillä perusteella, että oranssilta väriltä sellaisenaan puuttuu erottamiskyky kyseisten tuotteiden ja palvelujen osalta asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

11. Viraston toinen valituslautakunta hylkäsi KWS:n tekemän valituksen 19.4.2000 tehdyllä riidanalaisella päätöksellä ja vahvisti, että rekisteröintihakemus oli hylättävä asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisen ehdottoman hylkäysperusteen perusteella.

12. KWS nosti kyseisestä päätöksestä kumoamiskanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 28.6.2000 toimittamallaan kannekirjelmällä.

III Valituksenalainen tuomio

13. KWS vetoaa kanteensa tueksi kahteen valitusperusteeseen, joista ensimmäinen koskee asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomista ja toinen asetuksen 73 ja 74 artiklan rikkomista.

A Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomista

14. KWS vetoaa siihen, että siemenviljan tuottajat värjäävät siemenet, jotta ne eroaisivat kilpailijoiden siemenistä, että yleensä käytetään sinisen, keltaisen ja punaisen eri sävyjä eikä oranssia ja että rekisteröintihakemuksen kohteena oleva erityinen oranssin sävy ymmärretään siten välittömästi alkupeuran osoitukseksi. Toisin kuin valituslautakunta on katsonut, ei siten ole tarpeen, että kyseinen väri on edelleen kilpailijoiden käytettävissä, koska se on epätavallinen kyseisellä alalla. KWS toteaa siemenviljan käsittelylaitteistojen osalta, että tavallisimmin käytetty väri on punainen ja että nämä laitteistot eroavat muista maatalouskoneista.¹¹

15. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi arvioinnissaan aluksi, että "värit ja väriyhdistelmät voivat itsessään olla yhteisön tavaramerkkejä, mikäli niillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista".¹²

16. Se totesi, että se, että tietäntyyppiset merkit yleisesti ottaen voivat olla tavaramerkkeinä, ei merkitse sitä, että tällaiset merkit olisivat välttämättä asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla erottamiskykyisiä, ja että merkin erottamiskykyä on arvioitava yhtäältä suhteessa niihin tavaroihin ja palveluihin, joita varten rekisteröintiä on haettu, ja toisaalta suhteessa siihen, miten kohdeyleisö käsittää merkin.¹³

17. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän jälkeen, että vaikka asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ei tehdä eroa eri tavaramerkkityyppien välillä, "kohdeyleisö ei välttämättä ymmärrä pelkästä väristä tai väriyhdistelmästä koostuvaa merkkiä samalla tavalla kuin sanamerkkiä tai kuviomerkkiä, joka muodostuu merkistä, joka on itsenäinen suhteessa sillä yksilöidyn tavarantoimittajan ulkoasuun. Kohdeyleisö on tottunut pitämään sana- ja kuviomerkkejä välittömästi merkkeinä, jotka yksilöivät tavarantoimittajan kaupallisen alkuperän, mutta sama ei välttämättä koske merkkiä, joka on samankaltainen kuin itse tavarantoimittajan ulkoasu, tai merkkiä, joka muodostuu yksinomaan yhdestä tai useammasta väristä, jota käytetään palveluja koskevassa viestinnässä".¹⁴

11 — Valituksenalaisen tuomion 16–19 kohta.

12 — Valituksenalaisen tuomion 25 kohta.

13 — Valituksenalaisen tuomion 26 ja 27 kohta.

14 — Valituksenalaisen tuomion 29 kohta.

18. Se täsmensi, että kohdeyleisönä on tässä tapauksessa erityinen kohderyhmä, johon kuuluvilla henkilöillä on suurta yleisöä korkeampi tieto- ja tarkkaavaisuustaso ilman, että he kuitenkaan olisivat erityistuntijoita erikseen jokaisen kyseessä olevan tavarän ja palvelun osalta.¹⁵

19. Maatalous-, puutarha- ja metsätalous-tuotteista, jotka kuuluvat luokkaan 31, ja erityisesti siemenistä, jotka valittaja oli erityisesti tuonut esiin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien totesi, että kohdeyleisö voi ymmärtää värin niin, että se osoittaa tavarän alkuperän, koska se poikkeaa niiden luonnollisesta väristä, etenkin kun tavarät ovat kooltaan niin pieniä, että sana- tai kuvio-merkin käyttäminen ei ole mahdollista, ja koska siemenet on tarkoitettu kylvää maahan, ei voida ajatella, että värisävyllä on koriste-tehtävä.¹⁶

20. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien totesi tämän jälkeen seuraavaa:

”33 On kuitenkin huomattava, kuten valituslautakunta on todennut riidanalaisen päätöksen 18 kohdassa, että värien eli myös hakemuksessa tarkoitettun oranssin värisävyä ja sitä hyvin lähellä olevien värisävyjen käyttö näissä tavaroissa ei ole harvinaista. Tämän vuoksi kohde-

yleisö ei pysty haetun merkin perusteella välittömästi ja varmasti erottamaan kantajan tavaroita muiden yritysten tavaroista, jotka on värjätty muilla oranssin sävyillä.

34 Vaikka tämä väri ei olisi tavallinen tietyntyyppisten siementen osalta, kuten maissin ja juurikkaiden osalta, jotka kantaja on maininnut suullisessa käsittelyssä, on katsottava, että tietyt yritykset käyttävät muita värejä sen osoittamiseen, että siemenet on käsitelty.

35 Tältä osin on muistutettava, kuten edellä tämän tuomion 31 kohdassa on todettu, että kohdeyleisöllä on erityistietoja, jotka ovat ainakin siinä määrin riittäviä, että kohdeyleisöön kuuluvat henkilöt eivät voi olla tietämättä sitä, että värejä voidaan käyttää siemenissä muun muassa sen osoittamiseen, että siemenet on käsitelty. Näin ollen, kuten valituslautakunta on todennut, kohdeyleisö ei ymmärrä hakemuksessa mainittua väriä viittauksena asianomaisten siementen kaupalliseen alkuperään.

36 Tähän päätelmään ei vaikuta se kantajan väite, jonka mukaan hakemuksessa tarkoitettulla värillä ei ole kantajan tavaroiden osalta teknistä tehtävää, joka liittyy siementen käsittelyyn.

15 — Valituksenalaisen tuomion 31 kohta.

16 — Valituksenalaisen tuomion 32 kohta.

- 37 Kun nimittäin otetaan huomioon se, että värejä käytetään yleisesti teknisiin tarkoituksiin asianomaisella toimialalla, kohdeyleisö ei voi suoralta kädeltä pitää mahdolltomana sitä, että oranssia väriä on tai voi olla käytetty sen osoittamiseen, että siemenet on käsitelty. Näin ollen ennakkotietojen puuttuessa kohdeyleisö ei kykene päättämään, että hakemuksessa tarkoitettu oranssi viittaa siementen kaupalliseen alkuperään.
- 38 Lisäksi tavaramerkkihakemusta ei ole rajoitettu koskemaan ainoastaan sokerijuurikkaan ja maissin siemeniä, ja siksi hakemusta käsiteltäessä on tarkasteltava siemeniä yleisenä tavararyhmänä, joka on mainittu tavaramerkkihakemuksessa esimerkkinä kyseessä olevista maataloustuotteista, eikä tarkastelun kohteena tule olla pelkästään tietty erityisesti mainittu siementen erityislaji.”
21. Luokkiin 7 ja 11 kuuluvien käsittelylaitteistojen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien arvioi, että nämä tavarat kuuluvat yleiseen maatalouskoneiden ryhmään, että valittaja ei ollut esittänyt sellaista selvitystä, jonka perusteella olisi katsottava, että nämä laitteet olisivat erityisiä tavaroita, joiden yhteydessä tiettyjä värejä ei käytetä yleisesti, ja että kohdeyleisö on siten maatalouskoneiden muodostaman kokonaisuuden keskivertokuluttaja.¹⁷
22. Se päätteli tämän perusteella seuraavaa:
- ”40 Edellä esitetyn perusteella valituslautakunta on perustellusti todennut riidanalaisen päätöksen 21 kohdassa, ettei ole harvinaista, että markkinoilla on oransseja koneita tai samankaltaisen värisiä koneita. On syytä todeta, että koska oranssi on tavallinen väri, kohdeyleisö ei kykene oranssin värin perusteella erottamaan välittömästi ja varmasti kantajan laitteistoja sellaisista koneista, jotka on väritetty samankaltaisilla oranssin sävyillä ja joiden kaupallinen alkuperä on toinen. Näin ollen kohdeyleisö mieltää hakemuksessa tarkoitettua värin ennemminkin pelkästään kyseisten tavaroiden viimeistelyyn liittyväksi elementiksi.”
23. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi palveluista ensinnäkin, että palvelujen osalta väriä ei käytetä palvelussa itsessään, koska palvelut ovat luonteeltaan sellaisia, että niissä itsessään ei voida käyttää värejä, eikä värillä anneta palveluille mitään olennaista arvoa, joten kohdeyleisö pystyy erottamaan värin käyttämisen pelkkänä koriste-elementtinä värin käyttämisestä palvelun kaupallisen alkuperän osoittamiseen.¹⁸ Toiseksi se katsoi, että koska ei ole osoitettu, että kyseisellä värillä olisi ensisijaisesti muita tehtäviä, kohdeyleisö voi helposti ja välittömästi muistaa tämän värin kyseisten palvelujen tunnusmerkkinä. Lopuksi se totesi, että koska hakemuksessa tarkoitettu väri on erityinen värisävy, lukuisia värejä on edelleen

17 — Valituksenalaisen tuomion 39 kohta.

18 — Valituksenalaisen tuomion 42 kohta.

käytettävissä samoja tai samankaltaisia palveluja varten. Se päätteli tämän perusteella, että kohdeyleisö pystyy kyseisen värin avulla erottamaan tavaramerkillä yksilöidyn palvelun sellaisista palveluista, joiden kaupallinen alkuperä on eri.¹⁹

24. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomista koskenut kanneperuste oli hyväksyttävä palvelujen osalta mutta hylättävä kaikkien tavaroiden osalta.

B Asetuksen 73 ja 74 artiklan rikkomista koskeva toinen kanneperuste

25. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti valittajan väitteet seuraavalla tavalla:

”48 Kantaja korostaa sitä, että viraston on asetuksen N:o 40/94 73 artiklan perusteella perusteltava päätöksensä. Tällä velvollisuudella pyritään siihen, että viranomaisen on valmisteltava huolellisesti päätöksensä hankkimalla tosiseikoista selvitystä.

49 Kantajan mukaan se ei ole saanut niitä asiakirjoja, joiden perusteella virasto on tehnyt päätöksensä, ja tämän vuoksi se ei ole pystynyt tarkastamaan, oliko viraston hankkima selvitys asiaan vaikuttavaa, ymmärtämään viraston päättelyä eikä tutkimaan, pitikö päättely paikkansa, eikä siis tarpeen vaatiessa riitauttamaan päättelyn lopputuloksia. Näin ollen kantaja katsoo, ettei sille ole annettu tilaisuutta tulla kuulluksi eikä rajoittaa hakemukseen sisältyvää tavaroiden ja palvelujen luetteloa.

50 Edelleen kantaja esittää, että asetuksen N:o 40/94 74 artiklan 1 kohdan mukaan kaikkien viraston päätöksiä on perustuttava konkreettisiin seikkoihin. Nyt esillä olevassa asiassa virastolla on perusteluvelvollisuus siitä huolimatta, että se on tehnyt useita päätöksiä, jotka vastaavat sisällöltään riidanalaista päätöstä.”

26. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti arvioinnissaan aluksi, että asetuksen 73 artiklan ensimmäisessä virkkeessä virastolle on asetettu velvollisuus perustella päätöksensä ja että perusteluista on saatava tietää syyt rekisteröintihakemuksen hylkäämiselle, ja lisäksi perusteluiden on oltava sellaisia, että riidanalainen päätös voidaan asianmukaisesti riitauttaa.²⁰ Se katsoi, että valittaja oli saanut riidanalaisesta päätöksestä tietoonsa sellaiset seikat, jotka ovat tarpeen riidanalaisen päätöksen ymmärtämiseksi ja sen laillisuuden riitauttamiseksi.²¹

²⁰ — Valituksenalaisen tuomion 54 ja 55 kohta.

²¹ — Valituksenalaisen tuomion 56 kohta.

¹⁹ — Valituksenalaisen tuomion 46 kohta.

27. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että asetuksen 73 artiklan mukaan viraston päätökset voivat perustua ainoastaan sellaisiin syihin, joihin asianosaiset ovat voineet ottaa kantaa. Se katsoi kuitenkin, että asiakirjat, joita ei ollut annettu valittajalle tiedoksi, eivät olleet välttämättömiä päätöksen ymmärtämisen kannalta eivätkä myöskään tavara- ja palveluluettelon rajoittamista koskevan oikeuden käyttämiseksi. Se katsoi, että valittajan valituslautakunnalle esittämän valituksen perusteluista ilmeni, että valittaja tunsi pääpiirteissään ne argumentit ja seikat, jotka valituslautakunta sittemmin tutki ratkaistakseen, oliko tutkijan päätös pysytettävä vai poistettava, ja näin ollen valittajalla oli ollut tilaisuus esittää niistä mielipiteensä. Tämän perusteella se totesi, että valituslautakunta ei ollut rikkonut asetuksen 73 artiklaa.²²

28. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lopuksi asetuksen 74 artiklan 1 kohdassa säädetystä velvollisuudesta, jonka mukaan viraston on tutkittava asiasisältö viran puolesta, että valituslautakunta oli todellakin tutkinut tiettyjä tosiseikkoja arvioidakseen merkin erottamiskykyä suhteessa tavaramerkkihakemuksessa tarkoitettuihin tavaroihin ja palveluihin sekä käyttänyt näitä tosiseikkoja päätöksessään.²³

29. Tämän perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi riidanalaisen päätöksen luokkaan 42 kuuluvien palvelujen osalta ja hylkäsi kanteen muilta osin.

²² — Valituksenalaisen tuomion 58 ja 59 kohta.

²³ — Valituksenalaisen tuomion 60 kohta.

IV Oikeudenkäynti yhteisöjen tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

30. KWS on yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 11.12.2002 toimittamallaan valituskirjelmällä hakenut muutosta valituksenalaiseen tuomioon. Virasto toimitti vastinekirjelmänsä yhteisöjen tuomioistuimeen 3.3.2003. Vastauskirjelmää ei yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 117 artiklan nojalla pidetty tarpeellisina. Osapuolten suulliset huomautukset kuultiin kuitenkin 4.3.2004 pidetyssä istunnossa. Kyseisen istunnon aikana asianosaiset saivat ottaa kantaa siihen, mitä päätelmiä olisi nyt käsiteltävän valituksen kannalta tehtävä edellä mainitussa asiassa Libertel annetun tuomion perusteella.

31. KWS vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä hylätään sen kanne

— kumoaa riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin sitä ei ole jo kumottu valituksenalaisella tuomiolla ja

- velvoittaa vastapuolen korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

A Perusteluvelvollisuuden laiminlyöminen

32. Vaikka virasto ilmoittaa vastinekirjelmässään,²⁴ että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt hylätä kanne myös palvelujen osalta, se ei ole tehnyt vastavalitusta. Se vaatii yhteisöjen tuomioistuinta

- hylkäämään valituksen ja

- velvoittamaan valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

V Muutoksenhaku

33. Valittaja vetoaa valituksensa tueksi useisiin valitusperusteisiin, joista ensimmäinen koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä, toinen kuulluksi tulemistä koskevan oikeuden loukkaamista, kolmas viran puolesta tapahtuvaa asiasisällön tutkimista koskevan asetuksen 74 artiklan rikkomista ja neljäs asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomista. Tutkin jokaisen valitusperusteen tässä järjestyksessä.

1. Osapuolten lausumat

34. KWS arvostelee tämän valitusperusteen yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ensinnäkin siitä, että se on rikkonut asetuksen 73 artiklan ensimmäisen virkkeen säännöksiä, joiden mukaan virasto perustelee päätöksensä. Se vetoaa siihen, että tämän veloitteen perusteella virasto ei saa tyytyä ilmoittamaan perusteluja pelkästään muodollisesti, vaan sen on tutkittava kaikkien asian kannalta merkityksellisten seikkojen asiasisältöä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten aliarvioinut tämän veloitteen ulottuvuuden. KWS:n mielestä riidanalaisella päätöksellä vaarannettiin teolliseen omaisuuteen liittyvä perusoikeus, joten valittajalla oli huomattava intressi siihen, että päätöksen perustelut olisivat ymmärrettävät, eikä kyseisen päätöksen asiasyhteys antanut valittajalle mitään tietoja. KWS esittää siemenviljan osalta, että virasto on perustanut päätöksen yksinomaan siementen väriaineiden valmistajan Internet-sivujen otteeseen, mikä on riittämätön peruste kiistää kyseisen värin erottamiskyky, eikä se ole ottanut huomioon rekisteröimistä puoltavia kyseisten sivujen kohtia. Laitteistojen värin osalta virasto on niin ikään esittänyt pelkän väittämän ilman tosiseikkoja koskevia toteamuksia.

35. Toiseksi KWS arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta myös siitä, että

²⁴ — 9 kohta.

se on itsekkin laiminlyönyt perusteluvelvollisuutensa. Se katsoo, että tämä ei ole perustellut valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa esittämänsä väitettä, jonka mukaan valittajalle on selvinnyt sen tekemän hakemuksen hylkäämisen syyt.

36. Virasto väittää ensisijaisesti, että nämä väitteet, kuten kaikki muutkin menettelyä koskevat perusteet, on jätettävä tutkimatta, koska niillä pyritään yksinomaan siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettu kanne tutkittaisiin uudelleen. Virasto esittää toissijaisesti, että perusteet ovat perusteettomia, koska valituksenalainen tuomio on riittävästi perusteltu ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein katsonut, että riidanalaiseen päätökseen sisältyivät olennaiset seikat, joihin siinä nojaututtiin.

2. Arviointi

37. Väitteet, joita valittaja on esittänyt perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä koskevan valitusperusteen osalta, koostuvat todellisuudessa kahdesta erillisestä perusteesta. Ensinnäkin väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi itse laiminlyönyt valituksenalaisen tuomion perustelemista koskevan velvollisuutensa, kohdistuu kyseisen tuomion perustelemista koskevaan muotovaatimukseen. Se ei myöskään perustu asetuksen 73 artiklan ensimmäiseen virkkeeseen, kuten valituksessa todetaan, vaan yhteisöjen tuomioistuimen

perussäännön 36 artiklan määräyksiin, joiden mukaan tuomiot on perusteltava ja joita sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen kyseisen perussäännön 53 artiklan nojalla.

38. Valittaja arvostelee tämän perusteen yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei ole perustellut valituksenalaisen tuomion 56 kohtaan sisältyvää toteamusta, jonka ”mukaan kantaja on saanut tietoonsa sellaiset seikat, jotka ovat tarpeen riidanalaisen päätöksen ymmärtämiseksi ja sen laillisuuden riitauttamiseksi yhteisöjen lainkäyttöelimissä”. Tämä väite on perusteeton. On näet riittävää tutkia riidanalaista kohtaa sen toteamiseksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ennen tätä toteamusta esittänyt tiivistelmän riidanalaisen päätöksen sisällöstä ja selittänyt, miksi se arvioi, että kyseisestä päätöksestä esitetyt seikat olivat riittäviä, jotta valittajalle selvisivät rekisteröintihakemuksen hylkäämisen syyt jokaisen kyseessä olevan tavara- ja palveluryhmän osalta.

39. KWS väittää toisessa perusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisessa tuomiossa, että riidanalainen päätös oli riittävästi perusteltu. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut perusteluvelvollisuuden

sisältöä, on oikeudellinen kysymys, joka muutoksenhaun yhteydessä kuuluu yhteisöjen tuomioistuimen valvontavallan alaisuuteen.²⁵ Katson kuitenkin viraston tavoin, että tämäkin väite on perusteeton.

oikeudellisia seikkoja, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö päätöksen perustelut EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt.²⁶

40. On muistettava, että asetuksen 73 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaan "virasto perustelee päätöksensä". Tällä artiklalla pannaan siis täytäntöön viraston osalta EY 253 artiklassa jokaiselle yhteisön oikeuden lainsäädäntötoimelle asetettu perusteluvollisuus. Mielestäni ei ole mitään syytä katsoa, että asetuksen 73 artiklan mukaisella perusteluvollisuudella pitäisi olla eri ulottuvuus kuin EY 253 artiklan mukaisella perusteluvollisuudella. Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on tältä osin todettu, että EY 253 artiklan mukainen perusteluvollisuus määräytyy kyseisen säädöksen, päätöksen tai muun toimenpiteen luonteen mukaan, ja perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava yhteisön toimielimen tekemän toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita varten toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi täyttää valvontatehtävänsä. Perusteluvollisuutta on arvioitava asiaan liittyvien asianhaarojen perusteella, joita ovat erityisesti toimen sisältö, esitettyjen perusteiden luonne ja intressi, joka niillä, joille päätös on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja

41. Kun on kyseessä viraston päätös, jolla on hylätty rekisteröintihakemus, edellä esitettyjen edellytysten noudattaminen merkitsee sitä, että kyseisessä päätöksessä esitetään selvästi hylkäämisen perustelu tai perustelut, josta tai joista säädetään asetuksessa ja jotka ovat hakemuksen hylkäämisen perusteena, sekä syyt, joiden vuoksi näitä perusteluja on sovellettava kaikkien niiden tavara- ja palveluryhmien osalta, joita varten tavaramerkkiä haetaan rekisteröitäväksi. Sitä, ovatko esitetyt syyt riittäviä täyttämään perusteluvollisuuden molemmat tavoitteet eli sen, että hakija saa selville hakemuksen hylkäämisen perustelut, ja sen, että yhteisön tuomioistuinten kykenevät harjoittamaan laillisuusvalvontaa, on arvioitava tapaukseen liittyvien erityisten seikkojen perusteella, ja erityisesti on otettava huomioon hakijan ja viraston välillä käyty kirjeenvaihto, asianomainen tavaramerkki sekä tavarat ja palvelut, joita varten tavaramerkin rekisteröimistä haetaan. Näiden seikkojen perusteella on tutkittava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tässä tapauksessa menetellyt perustellusti arvioiessaan, että riidanalaisessa päätöksessä ei ollut laiminlyötyä asetuksen 73 artiklassa säädettyä perusteluvollisuutta.

25 — Asia C-166/95 P, komissio v. Daffix, tuomio 20.2.1997 (Kok. 1997, s. I-983, 24 ja 33–38 kohta) ja asia C-188/96 P, komissio v. V, tuomio 20.11.1997 (Kok. 1997, s. I-6561, 24 kohta).

26 — Asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998 (Kok. 1998, s. I-1719, 63 kohta) ja asia C-265/97 P, VBA v. Florimex ym., tuomio 30.3.2000 (Kok. 2000, s. I-2061, 93 kohta).

42. Riidanalaista päätöstä tutkittaessa ilmenee, että valituslautakunta on todennut, että rekisteröintihakemus oli hylättävä asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella.²⁷ Se esitti lisäksi syyt, joiden vuoksi kyseistä ehdotonta hylkäysperustetta piti soveltaa tässä tapauksessa. Se viittasi aluksi yleisluonteisiin seikkoihin. Ensinnäkään väri ei ole sellaisenaan erottamiskykyinen, ellei osoiteta, että se olisi tullut käytössä erottamiskykyiseksi, ja toiseksi värien on pysyttävä kaikkien yritysten käytettävissä. Valituslautakunnan mukaan väri sellaisenaan voidaan todeta erottamiskykyiseksi ainoastaan tiettyissä tilanteissa.²⁸

siementen väriaineiden valmistajan Internet-sivuilla olevasta tekstistä. Se esitti, että tällä alalla käytettyihin väreihin kuuluu myös oranssi väri ja että tämän perusteella asiakaskunta ei pidä tätä väriä osoituksena tavarankuperästä vaan siitä, että kyseiset siemenet on käsitelty.³⁰ Siemenviljan käsittelylaitteistojen osalta se esitti, että kuten tarkastaja oli todennut, tämän väriset koneet eivät ole harvinaisia.³¹

44. Lopuksi valituslautakunta korosti, että myös kilpailijoilla on intressi saada käyttäjä tätä väriä, että Saksan toimivaltaisten viranomaisten päätökset, joihin valittaja oli vedonnut, eivät sido virastoa ja että valittaja ei ollut vedonnut siihen, että kyseinen väri olisi tullut käytön perusteella erottamiskykyiseksi.³²

43. Tämän jälkeen valituslautakunta totesi, miksi tässä tapauksessa ei ollut kyseessä tällainen erityistilanne, kun otettiin huomioon rekisteröintihakemuksen kohteena olevat tavarat. Kyseinen väri, joka on ”perusväri” ja jota käytetään yleisesti, sellaisena kuin se on hakemuksessa tai sitä hyvin lähellä olevina värisävyinä, ei ole näiden tavaroiden yhteydessä millään tavoin harvinaisen.²⁹ Valituslautakunta täsmensi siementen osalta, että siementen tuottajat ovat jo jonkin aikaa värjänneet tämän tyyppisiä siemeniä sen osoittamiseen, että ne on käsitelty. Se mainitsi esimerkkinä otteen erään

45. Edellä esitetyn perusteella katson, että riidanalaisen päätöksen perustelut olivat riittävät, jotta valittaja sai selville oikeudelliset ja tosiseikastoon liittyvät syyt, joiden vuoksi valittajan hakemus oranssin värin rekisteröimisestä sellaisenaan asianomaisia tavararyhmiä varten oli hylätty, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinin kykeni harjoittamaan laillisuusvalvontaansa kyseisen päätöksen osalta. Ensimmäisen oikeusasteen

27 — 25 kohta.

28 — 14 kohta.

29 — 16 ja 17 kohta.

30 — 18–20 kohta.

31 — 21 kohta.

32 — 22–24 kohta.

tuomioistuिन ei ole siten tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että riidanalaisen päätöksen perustelut täyttivät asetuksen 73 artiklassa asetetut vaatimukset.

46. Tästä syystä katson, että perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevat valitusperusteet on hylättävä perusteettomina.

B Kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaaminen

1. Asianosaisten lausumat

47. KWS väittää, että valituslautakunta on nojautunut riidanalaisessa päätöksessä yhteen ainoaan asiakirjaan eli erään siementen väriaineiden valmistajan Internet-sivuilla tulostettuun otteeseen ja että tämä seikka mainittiin ensimmäistä kertaa vasta kyseisessä päätöksessä. Valituslautakunta on siten loukannut oikeutta tulla kuulluksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuिन ei ole todennut tätä oikeuden loukkausta ja on ottanut huomioon ainoastaan sen, olivatko asiakirjat välttämättömiä riidanalaisen päätöksen ymmärtämisen kannalta. Se on niin ikään virheellisesti arvioinut, että valittaja tiesi olennaisilta osin seikat, joita valituslautakunta aikoi tutkia, ja että sillä oli siten

ollut mahdollisuus esittää näkemyksensä tältä osin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuिन on siten rikkonut sääntöä, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen tekvän viranomaisen on annettava asianomaiselle tilaisuus ottaa kantaa kaikkiin tekijöihin, jotka saattavat vaikuttaa kyseisen päätöksen sisältöön, ja jonka mukaan kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamiseen riittää, että mikäli tätä oikeutta ei olisi loukattu, päätös olisi saattanut olla erilainen.

48. KWS väittää myös, että mikäli tämä asiakirja olisi annettu sille tiedoksi, se olisi kyennyt esittämään huomautuksiaan sen sisällöstä. Se olisi erityisesti voinut ilmoittaa, että kyseisillä Internet-sivuilla selitettiin, että siementen väriä pidettiin osoituksena niiden alkuperästä.

49. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuिन ei ole myöskään ottanut tätä väitettä valituksenalaiseen tuomioon, joten se on itse loukannut oikeutta tulla kuulluksi. Valittaja väittää, että kun valituslautakunta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuिन ovat tällä tavoin loukanneet sen oikeutta, sillä ei ole ollut mahdollisuutta rajoittaa rekisteröintihakemukseensa sisältynyttä tavaraluetteloa siemenviljaan ja saada tällä tavoin hakemuksensa hyväksytyksi.

50. Virasto esittää puolustukseksien, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuिन ei ole loukannut valittajan oikeutta tulla kuulluksi, koska tämä on kyennyt vetoamaan kaikkiin perusteluihinsa muun muassa vastauskirjelmässään. Se väittää tämän jälkeen, että riidanalaiseen päätökseen sisältyvä viittaus siementen väriaineiden valmistajan Internet-sivuihin ei ole kyseisen päätöksen

perustelu vaan ainoastaan yksi seikka, jolla sitä on pyritty tukemaan. Riidanalainen päätös ei olisi myöskään ollut erilainen, vaikka valittaja olisi rajoittanut rekisteröintihakemuksessaan tarkoitettujen tavaroiden luetteloa.

2. Arviointi

51. Myös väitteet, joita valittaja on esittänyt kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamista koskevan valitusperusteen yhteydessä, koostuvat kahdesta erillisestä perusteesta.

52. Ensinnäkin väitteellä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi itse loukannut valittajan oikeutta tulla kuulluksi, pyritään siihen, että yhteisöjen tuomioistuin toteaisi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole oikeudenkäynnin yhteydessä kunnioittanut valittajan puolustautumisoikeuksia. Tämä valitusperuste ei perustu asetuksen 73 artiklan toiseen virkkeeseen vaan puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskevaan yhteisön oikeuden peruseriaatteeseen, joka edellyttää, että jokaisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeudenkäynnin asianosaisena olevan henkilön on saatava esittää etujensa puolustamisen kannalta hyödylliset seikat. Valittaja arvostelee tämän perusteen yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei ole ottanut valituksenalaiseen tuomioon sen väitteitä, jotka koskivat sitä, että asianomaisten Internet-sivujen sisältöä ei ollut annettu sille etukäteen tiedoksi.

53. On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus tulla kuulluksi tuomioistuimenmenettelyssä ei tarkoita, että tuomioistuimen olisi sisällytettävä päätöksensä jokaisen asianosaisen kaikki väitteet kokonaisuudessaan.³³ Kun tuomioistuin on kuullut asianosaisten väitteet ja arvioinut todistusaineiston, sen on lausuttava käsitöksensä kanteessa esitetystä vaatimuksista ja perusteltava päätöksensä.³⁴ Tässä tapauksessa valituksenalasta tuomiota tutkittaessa ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole sisällyttänyt tuomioonsa kyseisiä väitteitä yksityiskohtaisesti vaan sen sijaan tiivistelmän niistä³⁵ ja vastannut niihin perusteluin 58 ja 59 kohdassa. Valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi loukannut valittajan oikeutta tulla kuulluksi oikeudenkäynnin aikana, on siten perusteeton.

54. Toisen valitusperusteen yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen väitetään tehneen oikeudellisen virheen todetessaan, että valituslautakunta ei ollut loukannut valittajan oikeutta tulla kuulluksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siis ole sen mukaan ottanut huomioon sen velvollisuuden ulottuvuutta, joka virastolla on asetuksen 73 artiklan toisen virkkeen

33 — Asia C-221/97 P, Schröder ym. v. komissio, tuomio 10.12.1998 (Kok. 1998, s. I-8255, 24 kohta).

34 — Idem.

35 — Muistutettakoon, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tiivistänyt valittajan väitteet seuraavalla tavalla: "Kantajan mukaan se ei ole saanut niitä asiakirjoja, joiden perusteella virasto on tehnyt päätöksensä, ja tämän vuoksi se ei ole pystynyt tarkastamaan, oliko viraston hankkima selvitys asiaan vaikuttavaa, ymmärtämään viraston päättelyä eikä tutkimaan, pitikö päättely paikkansa, eikä siis tarpeen vaatiessa riitauttamaan päätetyn lopputuloksia. Näin ollen kantaja katsoo, ettei sille ole annettu tilaisuutta tulla kuulluksi eikä rajoittaa hakemukseen sisältyvää tavaroiden ja palvelujen luetteloa" (valituksenalaisen tuomion 49 kohta).

nojalla. On muistettava, että kysymys siitä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien soveltanut asianmukaisesti puolustautumisoikeutta koskevia periaatteita ja erityisesti periaatetta, joka koskee oikeutta tulla kuuluksi, on oikeuskysymys, jonka käsittelemisen kuuluu muutoksenhaun yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimelle.³⁶

55. Asetuksen 73 artiklan toisen virkkeen mukaan viraston päätökset ”voivat perustua ainoastaan sellaisiin syihin, joihin osapuolet ovat voineet ottaa kantaa”. Kyseisessä artiklassa vahvistetaan siten virastossa käytävän menettelyn osalta yhteisön oikeuden perusperiaate, jonka mukaan puolustautumisoikeuksia on kunnioitettava kaikissa menettelyissä,³⁷ ja myös hallinnollisissa menettelyissä.³⁸ Tältä osin on todettava, että lainsäätäjä ei ole maininnut tätä periaatetta vain yleisesti asetuksen 73 artiklassa vaan myös säännöksissä, jotka liittyvät kuhunkin vaiheeseen, jotka saattavat johtaa taloudellisen toimijan etujen vastaiseen päätökseen, sekä asetuksessa että sen täytäntöönpanemiseksi annetuissa säännöissä.³⁸ Tätä periaatetta sovelletaan siten rekisteröinnin ehdottomien hylkäysperusteiden tutkimista koskeviin säännöksiin³⁹ ja valituslautakunnissa käytä-

vää menettelyä erityisesti koskeviin säännöksiin.⁴⁰

56. Tämän periaatteen mukaisesti valituslautakunta voi perustaa päätöksensä tavaramerkin rekisteröintihakemuksen hylkäämisestä ainoastaan tosiseikkoihin ja oikeudellisiin seikkoihin, joista hakija on saanut tilaisuuden esittää näkemyksensä.⁴¹ Voidaan ajatella, että tilanne on tällainen sellaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen osalta, jotka muodostavat valituslautakunnassa riitautetun tutkijan tekemän päätöksen perustelut. Tutkijan on näet lähtökohtaisesti itse täytynyt toimittaa nämä tiedot hakijalle huomautuksia varten, ja hakija on voinut riitauttaa ne uudelleen valituslautakunnalle tekemässään valituksessa. Asetuksen 73 artiklaa ei voida myöskään tulkita siten, että siinä asetettaisiin virastolle velvollisuus pyytää etukäteen hakijalta huomautuksia tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista, joita tämä on esittänyt tutkijan kanssa käymässään kirjeenvaihdossa tai tutkijan päätöksestä tekemässään valituksessa.⁴² Sitä vastoin silloin, kun valituslautakunta päättää asetuksen 74 artiklan mukaisesti hankkia viran puolesta

36 — Asia C-462/98 P, *Mediocurso v. komissio*, tuomio 21.9.2000 (Kok. 2000, s. I-7183, 35 kohta).

37 — Yhdistetyt asiat 100/80–103/80, *Musique Diffusion française ym. v. komissio*, tuomio 7.6.1983 (Kok. 1983, s. 1825, Kok. Ep. VII, s. 133, 9 kohta) ja asia C-32/95 P, *komissio v. Lisrestal ym.*, tuomio 24.10.1996 (Kok. 1996, s. I-5373, 21 kohta).

38 — [Asetuksen 40/94] täytäntöönpanosta 13 päivänä joulukuuta 1995 annettu komission asetus (EY) N:o 2868/95 (EYVL L 303, s. 1).

39 — Asetuksen 38 artiklan 3 kohta ja asetuksen N:o 2868/95 1 artiklassa oleva 11 sääntö.

40 — Asetuksen 61 artiklan 2 kohta.

41 — Asia T-198/00, *Hershey Foods v. SMHV (Kiss Device with plume)*, tuomio 5.6.2002 (Kok. 2002, s. II-2567, 25 kohta) ja asia T-16/02, *Audi v. SMHV*, tuomio 3.12.2003 (Kok. 2003, s. II-5167, 71 ja 75 kohta).

42 — Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut tästä em. asiassa *Hershey Foods v. SMHV* antamassaan tuomiossa (Kiss Device with plume), että valituslautakunta on tutkijan päätöksestä tehtyä valitusta tarkastellessaan voinut ottaa huomioon kaikki hakemuslomakkeeseen sisältyvät seikat, eikä sen ole ensin tarvinnut antaa kantajalle mahdollisuutta ottaa kantaa kyseisiin seikkoihin (20 kohta).

sellaisia tietoja tavaramerkin rekisteröintiha-kemusta koskevan hylkäävän päätöksensä perustaksi, joita ei sisällynyt tutkijan päätökseen eikä hakijan kirjelmiin, sen on annettava ne hakijalle tiedoksi, jotta tämä voi esittää niistä huomautuksiaan lautakunnalle.

57. Tässä tapauksessa asiakirja-aineistosta ilmenee, että valituslautakunta ei ole antanut valittajalle tiedoksi niiden tutkimusten tulosta, joita se oli tehnyt kyseisen värin käyttämisestä asianomaisten tavaroiden yhteydessä ja joihin riidanalaisessa päätöksessä viitataan, eikä väriaineiden valmistajan Internet-sivujen sisältöä, josta kyseisessä päätöksessä esitetään ote. Katson kuitenkin, että kyseessä ei ole puolustautumisoikeuksien loukkaaminen, jonka olisi pitänyt johtaa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi kumonnut riidanalaisen päätöksen.

58. Kuten yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan sanamuodosta näet ilmenee, menettelysääntöjen rikkomista koskeva peruste voidaan todeta perustelluksi vain siinä tapauksessa, että sääntöjenvastaisuudesta on aiheutunut vahinkoa valittajan intresseille. Puolustautumisoikeuksien loukkaaminen edellyttää siten sitä, että mikäli hallintoviranomainen ei olisi toiminut sääntöjenvastaisesti, hallinnollinen menettely olisi saattanut johtaa erilaiseen tulokseen.⁴³

Mikäli näin ei ole, valittajan on osoitettava,

että se olisi kyennyt varmistamaan puolustuksensa paremmin ilman kyseistä sääntöjenvastaisuutta.⁴⁴

59. Katson, että nämä edellytykset eivät täyty tässä tapauksessa. Valituslautakunnan riidanalaisessa päätöksessä mainitsemien tutkimusten osalta on ensinnäkin todettava, että ne ovat ristiriidassa niiden valittajan väitteiden kanssa, joiden mukaan sen kilpailijat eivät olisi käyttäneet kyseistä väriä asianomaisten tavaroiden värinä.⁴⁵ Toteamus, jonka mukaan oranssia väriä todellisuudessa jo käytettiin kyseisissä tavaroissa, ei ole kuitenkaan rekisteröintiha-kemuksen hylkäämisen perustelujen välttämätön osatekijä. Kuten edellä on todettu, valituslautakunta katsoi tutkijan päätöksen pysyttäessään, että kyseinen väri ei ollut erottamiskykyinen asianomaisten tavaroiden osalta, koska väriltä sellaisenaan lähtökohtaisesti puuttuu erottamiskyky ja oranssi väri on hyvin tavanomainen. Se totesi lisäksi, että siemenet normaalisti värjätään luonnollisesta väristään poikkeavaksi erityisesti sen osoittamiseksi, että ne on käsitelty, joten niiden väriä ei pidetä osoituksena alkuperästä, eivätkä oranssit tai vastaavansävyiset koneet ole

43 — Asia 30/78, Distillers Company, tuomio 10.7.1980 (Kok. 1980, s. 2229, 26 kohta) ja asia C-194/99 P, Thyssen Stahl v. komissio, tuomio 2.10.2003 (Kok. 2003, s. I-10821, 31 kohta).

44 — Asia C-51/92 P, Hercules Chemicals v. komissio, tuomio 8.7.1999 (Kok. 1999, s. I-4235, 81 kohta) ja yhdistetyt asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 15.10.2002 (Kok. 2002, s. I-8375, 318 kohta).

45 — Ks. valittajan tutkijan päätöksestä tekemän valituksen perustelut (riidanalaisen päätöksen 8 kohta).

harvinaisia. Lopuksi se esitti, että valittajan kilpailijoilla saattaa olla myös intressi käyttää kyseistä väriä.

60. Kuten viimeisen valitusperusteen yhteydessä jäljempänä todetaan, nämä seikat ovat riittäviä rekisteröintihakemuksen hylkäämisen perusteluiksi. Näin ollen toteamus, jonka mukaan myös oranssia väriä käytettiin siementen värjäämiseen ja siemenviljan käsittelylaitteistojen värinä, ainoastaan tukee sitä päätelmää, että kohdeyleisö ei pidä kyseistä väriä osoituksena siitä, että tavarat ovat peräisin valittajalta.

61. Riidanalaisessa päätöksessä mainittujen Internet-sivujen sisällöstä voidaan seuravaksi todeta, että se ainoastaan vahvistaa oikeaksi valittajan itsensä tutkijan päätöksestä tekemänsä valituksen tueksi esittämän väitteen, jonka mukaan siementen tuottajat värjäävät siemeniä.⁴⁶

62. Valittaja ei ainakaan perustele sitä, että näiden asiakirjojen antaminen ennakolta tiedoksi olisi saattanut johtaa siihen, että valittaja olisi rajoittanut rekisteröintihake-

muksensa kohteena olevien tavaroiden luetteloa, eikä etenäkään sitä, miltä osin valituslautakunnan päätös olisi voinut olla erilainen, mikäli sen hakemus olisi esitetty vain siemenviljaa varten. Valituslautakunnan huomioon ottamat hylkäämisperusteet koskevat näet erityisesti siemenviljaa.

63. Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kyennyt asetuksen 73 artiklaa rikkomatta katsomaan, että valittajan puolustautumisoikeuksia ei ollut loukattu sillä tavoin, että riidanalaisen päätöksen kumoaminen olisi perusteltua, koska valittaja ensinnäkin jo tiesi hakemuksensa hylkäysperusteet, jotka sisältyivät olennaisilta osin tutkijan päätökseen tai valittajan valitukseen, ja toiseksi sillä, että riidanalaisia asiakirjoja ei ollut annettu ennakolta tiedoksi, ei ollut heikennetty sen mahdollisuuksia puolustaa etujaan. Tämän perusteella katson, että kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamista koskevat valitusperusteet ovat perusteettomia.

C Valitusperuste, jonka mukaan asiasisällön viran puolesta tapahtuvaa tutkimista koskevaa asetuksen 74 artiklaa on rikottu

64. KWS väittää, että kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tyytynyt toteamaan, että valituslautakunta "oli todellakin tutkinut tiettyjä tosiseikkoja — ja käyttänyt näitä tosiseikkoja", se ei ole ottanut huomioon asetuksen 74 artiklan mukaista vaatimusta, jonka mukaan "virasto tutkii asiasisällön viran puolesta". Valittajan mielestä

⁴⁶ — Idem.

kyse ei ole siitä, onko tosiseikat tutkittu, vaan siitä, onko tämä tutkimus ollut täydellinen. Virastolla pitäisi olla tällaisen tutkimuksen perusteella mahdollisuus todeta varmuudella, ovatko asetuksen 7 artiklan mukaiset hylkäämisperusteet olemassa, koska merkin tavaramerkiksi rekisteröimistä tai rekisteröimättä jättämistä koskeva päätös kuuluu sidotun toimivallan eikä harkintavallan piiriin.

65. Vaikka tässä tapauksessa riidanalaisessa päätöksessä viitataan "valituslautakunnan tutkimuksiin", kyseisessä päätöksessä mainitaan ainoastaan yhden siementen väriaineiden valmistajan Internet-sivut, mikä ei ole riittävä hylkäämisperuste. Tällainen maininta ei voi olla hylkäämisperusteena etenkin sen vuoksi, että kyseinen Internet-sivu kuului amerikkalaiselle yritykselle, eikä ole osoitettu, että Yhdysvaltain markkinoilla voimassa olevat käytännöt voisivat olla asianmukainen todiste yhteisön markkinoiden käytännöstä. Koska kyseinen Internet-sivu on englanninkielinen, ei ole myöskään ilmeistä, että yhteisön kohdeyleisö olisi kyennyt tutustumaan siihen, eikä tätä ole myöskään näytetty toteen.

66. Katson viraston tavoin, että tätä valitusperustetta ei voida tutkia. Sillä varjolla, että asetuksen 74 artiklaa olisi rikottu, ja väittämällä, että viraston olisi asiaan vaikuttavien tosiseikkojen perusteellisemman tutkimuksen perusteella pitänyt hyväksyä valittajan rekisteröintihakemus, valittaja pyrkii näet todellisuudessa kyseenalaistamaan valituslautakunnan ja sittemmin ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuimen tosiseikastosta esittämän arvioinnin. Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että EY 225 artiklasta ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklasta seuraa, että valituksessa saadaan tukeutua vain oikeussääntöjen rikkomista koskeviin perusteisiin eikä valitusta siis miltään osin saa kohdistaa tosiasiakysymysten arviointiin.⁴⁷

D Asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkominen

1. Asianosaisten lausumat

67. KWS muistuttaa, että virasto ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat hylänneet sen rekisteröintihakemuksen vain asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, ja sen mukaan tavaramerkkejä, joilta puuttuu erottamiskyky, ei voida rekisteröidä.

68. Se esittää, että oikeuskäytännön mukaan tavaramerkki on erottamiskykyinen, jos sitä voidaan pitää osoituksena alkuperästä, ja että tältä osin riittää, että tavaramerkki on ylipäänsä sovelias tällaiseen käyttötarkoitukseen, että tilannetta on arvioitava asian-

⁴⁷ — Ks. mm. em. asiassa VBA v. Florimex ym. annetun tuomion 138 kohta.

omaisten tavaroiden ja palvelujen kannalta eikä abstraktisti, että kaikki tiettyyn tapaukseen liittyvät seikat ja erityisesti merkin käyttö on otettava huomioon ja että vertailukohtana on käytettävä niitä henkilöitä, joita asia käytännössä koskee.

69. KWS katsoo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen loukanneen näitä periaatteita ensinnäkin siten, että se on asettanut väristä muodostuville tavaramerkeille ankaramman edellytyksen kuin muille tavaramerkeille, ja toiseksi siten, että se on nojautunut omaan käsitykseensä eikä niiden henkilöiden käsitykseen, joita asia koskee, minkä lisäksi se ei ole soveltanut oikein erottamiskykyä koskevaa edellytystä.

70. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esimerkiksi tehnyt virheen todetessaan, että kohdeyleisö "ei välttämättä ymmärrä pelkästä väristä — — koostuvaa merkkiä samalla tavalla kuin sanamerkkiä tai kuvio-merkkiä, joka muodostuu merkistä, joka on itsenäinen suhteessa sillä yksilöidyn tavaran ulkoasuun".⁴⁸ Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että kyseinen väri ei ollut erottamiskykyinen asianomaisten tavaroiden osalta, vaikka ne on tarkoitettu erityiselle asiakaskunnalle. Maataloustuotteiden ja erityisesti siementen osalta ainoastaan valittaja käyttää kyseistä oranssin sävyä tavaroidensa värjäämiseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten menetellyt virheellisesti todetessaan, että koska kilpailijat käyttivät muita värisävyjä, kyseistä oranssin sävyä ei voitaisi pitää alkuperän osoituksena. Tämä arviointi on erityisen virheellinen sen vuoksi,

että kyseisellä alalla ei käytetä värejä yhdenmukaisesti. Siemenviljan käsittelylaitteistot ovat teollisuusyritysten käyttöön tarkoitettuja erikoiskoneita, jotka on tarkoitettu asennettaviksi tehdassaleihin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten tehnyt niin ikään arviointivirheen todetessaan, että näiden koneiden värit ja erityisesti oranssi väri niissä, oli tavanomainen.

71. Virasto katsoo tämän valitusperusteen olevan perusteeton.

2. Arviointi

72. Yhteisöjen tuomioistuin myönsi edellä mainitussa asiassa Libertel antamassaan tuomiossa, että väri saattaa sellaisenaan muodostaa direktiivin 2 artiklassa tarkoitettua tavaramerkkiä, jos se on yksilöity kansainvälisesti hyväksytyllä värien yksilöimiskoodilla, kuten tässä tapauksessa.⁴⁹ Tämän jälkeen se on täsmentänyt perusteet, joiden mukaisesti on kussakin yksittäistapauksessa arvioitava, voiko värillä sellaisenaan olla direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu erottamiskyky ja voidaanko se siten rekisteröidä tavaramerkiksi tiettyjä tavaroita ja palveluja varten.

⁴⁸ — Valituksenalaisen tuomion 29 kohta.

⁴⁹ — 27–42 kohta.

73. Kun otetaan huomioon se, että direktiivin 2 artikla ja 3 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 3 kohta on laadittu sanamuodoltaan vastaaviksi kuin asetuksen 4 artikla ja 7 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 3 kohta, yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa *Libertel* antamassaan tuomiossa esittämää tulkintaa voidaan soveltaa myös asetuksen yhteydessä. Lisäksi tiedetään, että tulkinta, jonka yhteisöjen tuomioistuin antaa jostain yhteisön oikeuden säännöksestä tai määräyksestä, ainoastaan selventää ja täsmentää säännöksen tai määräyksen merkitystä ja soveltamisalaa sellaisena kuin säännöstä tai määräystä olisi pitänyt tulkita ja soveltaa sen voimaantulohetkestä lähtien.⁵⁰ Edellä mainitussa asiassa *Libertel* annetun tuomion mukaista direktiivin säännösten tulkintaa koskevaa taannehtivuutta sovelletaan siten soveltuvin osin asetuksen vastaaviin säännöksiin.

74. Totesin edellä mainituissa asioissa *Libertel* ja *Heidelberger Bauchemie* antamissani ratkaisuehdotuksissa, miksi katson, että väri ei sellaisenaan täytä edellytyksiä, jotka direktiivin 2 artiklassa on asetettu sille, että merkkiä voitaisiin pitää tavaramerkiksi soveltuvana. Tämä kysymys ei ole kuitenkaan keskustelun kohteena tämän valituksen yhteydessä. En siis toista tässä seikkoja, joita olen esittänyt tältä osin, ja jatkan asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomista koskevan valitusperusteen tutkimista niiden edellytysten perusteella, jotka yhteisöjen tuomioistuin on asettanut edellä mainitussa asiassa *Libertel* antamassaan tuomiossa.

75. Lisäksi on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tavaramerkin keskeinen tehtävä on taata kuluttajalle tai loppukäyttäjälle se, että tietyllä tavaramerkillä varustettujen tavaroiden tai palvelujen alkuperä on sama, antamalla kuluttajalle tai loppukäyttäjälle tilaisuus erottaa ilman sekaannuksen mahdollisuutta kyseinen tavara tai palvelu muualta peräisin olevista tavaroista ja palveluista.⁵¹ Tästä seuraa, että kun virasto tutkii tavaramerkin rekisteröintihakemusta, sen on tutkittava, onko tavaramerkki sellainen, että kohdeyleisö kykenee ymmärtämään, että rekisteröintihakemuksen kohteena olevat tavarat tai palvelut ovat peräisin tietyltä yritykseltä. Tästä syystä asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että "tavaramerk[ke]ä, joilta puuttuu erottamiskyky", ei rekisteröidä. Lisäksi on kiistatonta, että tavaramerkin erottamiskykyä on arvioitava suhteessa niihin tavaroihin tai palveluihin, joita varten rekisteröintiä on haettu, ja suhteessa siihen, kuinka kohdeyleisö mieltää tavaramerkin.⁵²

76. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi edellä mainitussa asiassa *Libertel* antamassaan tuomiossa, että kun kohdeyleisö muodostuu tavanomaisen valistuneista ja kohtuullisen tarkkaavaisista ja huolellisista keskivertokuluttajista, on otettava huomioon se seikka, että keskivertokuluttajalla on ainoastaan harvoin mahdollisuus verrata suoraan eri

51 — Asia C-39/97, *Canon*, tuomio 29.9.1998 (Kok. 1998, s. I-5507, 28 kohta); asia C-517/99, *Merz & Krell*, tuomio 4.10.2001 (Kok. 2001, s. I-6959, 22 kohta) ja asia C-218/01, *Henkel*, tuomio 12.2.2004 (Kok. 2004, s. I-1725, 30 kohta).

50 — Ks. mm. asia C-184/99, *Grzelczyk*, tuomio 20.9.2001 (Kok. 2001, s. I-6193, 50 kohta).

52 — Ks. mm. em. asiassa *Libertel* annetun tuomion 75 kohta ja asiassa *Henkel* annetun tuomion 50 kohta.

tavaramerkkejä, vaan hänen on turvauduttava siihen epätäydelliseen muistikuvaan, joka hänellä on tavaramerkeistä. Se totesi, että kohdeyleisö ei välttämättä miellä merkkiä, joka muodostuu väristä sellaisenaan, samalla tavoin kuin sana- tai kuviomerkkiä, joka muodostuu merkistä, joka ei liity sillä varustettujen tavaroiden ulkonäköön. Yhteisöjen tuomioistuin näet katsoi, että vaikka yleisö on tottunut välittömästi mieltämään, että sana- tai kuviomerkit osoittavat tavarán kaupallisen alkuperän, näin ei välttämättä ole silloin, kun merkki sekoittuu sen tavarán ulkonäköön, jota varten merkin rekisteröintiä tavaramerkiksi on haettu. Kuluttajat eivät ole tottuneet olettamaan tavaroiden tai niiden pakkauksen värin perusteella graafisen tai sanallisen osatekijän puuttuessa, että tavaroilla olisi tietty alkuperä, sillä väriä sellaisenaan ei nykyisessä liike-elämässä lähtökohtaisesti käytetä yksilöimiskeinona. Väritä sellaisenaan puuttuu yleensä se ominaisuus, että se erottaisi tietyn yrityksen tavarat muiden yritysten tavaroista.⁵³

77. Toisin kuin valittaja väittää, näiden seikkojen perusteella on siten katsottava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tulkinnut virheellisesti asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa todetessaan, että vaikka kyseisessä säännöksessä ei tehdä eroa eri tavaramerkkityyppien välillä, kohdeyleisö ei välttämättä ymmärrä pelkästä väristä

koostuvaa merkkiä samalla tavalla kuin merkkiä, joka on itsenäinen suhteessa sillä yksilöidyn tavarán ulkoasuun.⁵⁴

78. Myös väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi arvioinut kyseisen värin erottamiskykyä kohdeyleisön suhteen, kuten sen olisi pitänyt tehdä, vaan omien perusteidensa mukaisesti, on perusteeton.

79. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kohdeyleisönä oli erityinen kohderyhmä, johon kuuluvilla henkilöillä on suurta yleisöä korkeampi tieto- ja tarkkaavaisuustaso, ilman että he olisivat kuitenkaan erityistuntijoita erikseen jokaisen kyseessä olevan tavarán osalta tai muita kuin ammatillaisia.⁵⁵ Luokkaan 31 kuuluvien maatalous-, puutarha- ja metsätaloustuotteiden ja erityisesti siementen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, että kohdeyleisö kykenee ymmärtämään niiden värin tavarán kaupallisen alkuperän osoitukseksi, koska se poikkeaa niiden luonnollisesta väristä.⁵⁶ Se kuitenkin katsoi, että koska värien ja myös niiden valittajan hakemuksessa tarkoitetun oranssin värisävyn käyttö näissä tavaroissa ei ole harvinaista, kohdeyleisö ei kykene tämän värin perusteella erottamaan valittajan tavaroita sen kilpailijoiden tavaroista.⁵⁷ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi, että koska tällä kohdeyleisöllä on erityistietoja, jotka ovat ainakin siinä määrin riittäviä, että siihen kuuluvat henkilöt eivät voi olla tietämättä

54 — Valituksenalaisen tuomion 29 kohta.

55 — Valituksenalaisen tuomion 31 kohta.

56 — Valituksenalaisen tuomion 32 kohta.

57 — Valituksenalaisen tuomion 33 kohta.

53 — Em. asiassa Libertel annetun tuomion 63–65 kohta.

sitä, että värejä voidaan käyttää siemenissä sen osoittamiseen, että siemenet on käsitelty, kohdeyleisö ei ymmärrä kyseistä väriä viittauksena alkuperään.⁵⁸

80. Luokkiin 7 ja 11 kuuluvien käsittelylaitteistojen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi niin ikään, että kohdeyleisöön kuului myös kaikkien maatalouskoneiden keskivertokuluttajia. Se katsoi, että koska ei ole harvinaista, että markkinoilla on oransseja koneita tai samankaltaisen värisiä koneita, kohdeyleisö mieltää kyseisen värin pelkästään kyseisten tavaroiden viimeistelyyn liittyväksi elementiksi.⁵⁹

81. Nämä valituksenalaisen tuomion perustelut osoittavat siten hyvin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut sitä, voiko kyseisellä värillä olla erottamiskyky, sen perusteella, miten kunkin rekisteröintihakemuksen kohteena olevan tavararyhmän mukaan määritelty kohdeyleisö mieltää sen.

82. Todettakoon lopuksi, että valittaja ei mielestäni voi perustellusti väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi soveltanut asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa virheellisesti katsoessaan, että

kyseisellä värillä ei ollut erottamiskykyä rekisteröintihakemuksen kohteena olleiden tavaroiden osalta.

83. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut esimerkiksi edellä mainitussa asiassa Libertel antamassaan tuomiossa, että kun kyse on väristä sellaisenaan, erottamiskyvyn olemassaolo ennen mitään käyttöä on mahdollista vain poikkeuksellisissa olosuhteissa ja erityisesti silloin, kun niiden tavaroiden ja palvelujen määrä, joita varten tavaramerkin rekisteröintiä haetaan, on hyvin pieni ja kun kohdemarkkinat ovat hyvin erikoistuneet.⁶⁰ Lisäksi se on katsonut, että on yleisen edun mukaista olla rajoittamatta aiheuttomasti sen tyyppisiä tavaroita tai palveluja, joita varten rekisteröintiä on haettu, tarjoavien muiden toimijoiden mahdollisuutta käyttää värejä, koska tosiasiallisesti käytettävissä olevien värien määrä on vähäinen, joten mitä suurempi on se tavaroiden tai palvelujen määrä, joita varten tavaramerkin rekisteröintiä haetaan, sitä epätodennäköisempää on, että tällainen väri rekisteröidään.⁶¹

84. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisessa tuomiossa, että kyseisellä värillä ei ollut erottamiskykyä luokkaan 31 kuuluvien tavaroiden osalta, koska ne ovat värjättyjä ja koska erityisesti siementen väri ilmaisee joskus sen, että ne on käsitelty. Se on todennut, että valittaja ei ole osoittanut, että luokkaan 7 ja 11 kuuluvat

58 — Valituksenalaisen tuomion 35 kohta.

59 — Valituksenalaisen tuomion 39 ja 40 kohta.

60 — 66 kohta.

61 — Kyseisen tuomion 54–56 kohta.

siemenviljan käsittelylaitteistot olisivat erityisiä tavaroita, joiden osalta värejä ei käytettäisi, ja että oranssia väriä ja samankaltaisia sävyjä käytetään yleisesti koneiden väreinä.

85. Koska valituksenalaisessa tuomiossa hylätään lopuksi kanne tavaroiden osalta, ei ole syytä arvostella sitä, että siinä ei ole tutkittu edellä esitettyjen perustelujen lisäksi perusteita, jotka yhteisöjen tuomioistuin on esittänyt edellä mainitussa asiassa *Libertel* antamassaan tuomiossa asianomaisten tavaroiden määrän, markkinoiden erityisyyden ja sen osalta, että on välttämätöntä, että kyseinen väri on kilpailijoiden käytettävissä. Vaikeuttaa kuitenkin kiistattomalta, että näiden perusteiden huomioon ottaminen olisi tässä tapauksessa ollut vain vieläkin vahvempi peruste sille, että valittajan hakemus pitäisi hylätä.

86. Valituksenalaista tuomiota voidaan sitä vastoin arvostella siitä, että siinä kumotaan riidanalaisen päätöksen se osa, joka koskee luokkaan 42 kuuluvia palveluja, koska siinä on katsottu, että kyseiseltä väritä ei puuttunut erottamiskyky niiden osalta, ilman että siinä olisi tutkittu näiden perusteiden kokonaisuutta, tai koska siinä on sovellettu niitä toisella tavalla kuin yhteisöjen tuomioistuin on soveltanut niitä edellä mainitussa asiassa *Libertel* antamassaan tuomiossa.⁶² Olen

kuitenkin jo todennut, että virasto ei ole tehnyt vastavalitusta, joten valituksenalaista tuomiota ei voida saattaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi tältä osin.

87. Siihen, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioinut tapaukseen liittyviä seikkoja asianmukaisesti katsoessaan, että kohdeyleisö ei pidä kyseistä väriä osoituksena kyseisten siementen tai laitteistojen alkuperästä, liittyy puhtaasti tosiseikkoihin liittyviä arviointeja. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikaston arviointi ei tunnetusti ole sellainen oikeuskysymys, että se sellaisenaan kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen muutoksenhakuasteena harjoittaman valvonnan piiriin.⁶³ Yhteisön tavaramerkkiasioissa yhteisöjen tuomioistuin soveltaa tätä sääntöä sanamerkkien yhteydessä, kun sen on valvottava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia sen osalta, onko kyseinen tavaramerkki käytännössä asianomaisia tavaroita ja palveluja kuvaileva asetuksen 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla vai puuttuuko siltä erottamiskyky saman säännöksen b alakohdan mukaisesti.⁶⁴ En

62 — Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisessa tuomiossa esimerkiksi, että "koska — — hakemuksessa tarkoitettu väri on erityinen värisävy, — — lukuisia värejä on edelleen käytettävissä samoja tai samankaltaisia palveluja varten" (45 kohta), kun taas yhteisöjen tuomioistuin on arvioinut edellä mainitussa asiassa *Libertel* antamassaan tuomiossa, että "jo se, että pieni määrä värejä rekisteröidään tavaramerkiksi tiettä palveluja tai tavaroita varten, voisi ammentaa tyhjiin koko käytettävissä olevien värien varaston" (54 kohta).

63 — Yhdistetyt asiat C-280/99 P–C-282/99 P, *Moccia Irme* ym. v. komissio, tuomio 21.6.2001 (Kok. 2001, s. I-4717, 78 kohta) ja asia C-323/00 P, *DSG* v. komissio, määräys 25.4.2002 (Kok. 2002, s. I-3919, 34 kohta).

64 — Asia C-104/00 P, *DKV* v. SMHV, tuomio 19.9.2002 (Kok. 2002, s. I-7561, 22 kohta) ja asia C-326/01 P, *Telefon & Buch* v. SMHV, määräys 5.2.2004 (Kok. 2004, s. I-1371, 35 kohta).

näe mitään syytä siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pitäisi omak-
sua käytännön soveltamisen valvomisen
osalta erilainen näkemys perusteista, joita
yhteisöjen tuomioistuin on asettanut värien

rekisteröimiselle sellaisenaan tavaramer-
keiksi. Valittaja ei myöskään tässä tapauk-
sessa väitä, että ensimmäisen oikeusasteen
tuomioistuin olisi ottanut sille esitetyn selvi-
tyksen vääristyneellä tavalla huomioon.

VI Ratkaisuehdotus

88. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin hylkäisi
valituksen ja velvoittaisi KWS Saat AG:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.